

XXIV. Maatalouslautakunta.

Maatalouslautakunnan vuodelta 1929 laatima kertomus oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano y. m. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna ylim. professori E. H. Ehrnrooth puheenjohtajana, johtaja V. A. Tanner varapuheenjohtajana sekä jäseninä pankinjohtaja M. Honkajuuri, kirvesmies A. Lindegrén ja varatuomari H. Munck. Rahatoimikamarin edustajana lautakunnan kokouksissa oli pankkiylitarkastaja J. A. Levonius. Sihteerinä toimi johtosäännön mukaan kaupunginagronoomi A. J. Tamminen.

Lautakunnalla oli vuoden varrella 7 kokousta, pöytäkirjaan pykäläluku oli 84. Puheenjohtajalle ja jäsenille maksettiin palkkioina 6,475 markkaa, mistä puheenjohtajan osuus oli 5,250 markkaa. Sihteerille ei maksettu mitään palkkiota, koska sihteerintehtävään hoitaminen kuuluu kaupunginagronoomin virkatehtäviin.

Lausuntoja y. m. Lautakunnan kertomusvuonna eri virastoille antamien lausuntojen ja esitysten luku oli 25, joista 13 koski maanvuokrausasioita. Useimmat näistä lausunnoista jätettiin rahatoimikamarille.

Vuoden kuluessa kaupunki osti Tuurholman verotilan n:o 1 Helsingin pitäjässä. Lautakunta toimitti tilalla tarkastuksen, jonka perusteella laadittiin ehdotus sen vuokraamiseksi, mutta kysymystä ei kuitenkaan kertomusvuoden kuluessa lopullisesti ratkaistu.

Kaupungin metsien hoidon järjestämistä pohdittiin edelleenkin, mutta ei tätäkään asiaa saatu vielä kertomusvuonna ratkaistuksi.

Eri tiloja tarkastettaessa kiinnitettiin erikoista huomiota siihen; että useita vuokra-alueita hoidettiin perin huonosti ja että melkoinen osa vuokraajia laiminlöi suorittaa vuokramaksunsa täsmällisesti.

Vuoden 1930 menoarvioon ei otettu määrärahaa Viikin latokartanoa varten, mutta rahatoimikamari vuokrasi kuitenkin tilan valtiolta edelleen yhdeksi vuodeksi.

Lautakunta päätti, että Tuomarinkylän tilalle kertomusvuonna hankittavan karjan tuli olla länsisuomalaista rotua.

Lautakunta käsitteli vuoden kuluessa monenlaisia kirjanpito-, maatalous-, myynti- y. m. s. asioita.

Kaupungin tilojen hoito. Tilojen käytännöllinen hoito oli entiseen tapaan uskottu kaupunginagronoomin valvonnan alaiselle maatalouskonttorille, jolla myöskin oli käyttöoikeus myönnettyihin määrärahoihin ja joka lähinnä oli vastuussa tilojen asianmukaisesta hoidosta ja tuotosta.

Maatalouskonttorin toiminnastaan vuonna 1929 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Toiminta. Maatalouskonttorin toiminta jatkui samaan tapaan kuin edellisinäkin vuosina. Se hoiti maatalouslautakunnan alaisena ja sen ohjeiden

mukaan kaupungin Helsingin pitäjässä ja Oulunkylän kunnassa olevat varsinaiset maanviljelystilat sekä valtiolta vuokratun Viikin latokartanon, ja piti lisäksi huolta tilojen piirissä tahi läheisyydessä olevista vuokralle annetuista tiloista tahi tilanosista.

Maatalouskonttorin johtajana toimi agronomi A. J. Tamminen ja kirjanpitäjänä A. F. B. Ullner. Konttoriapulaisenvirkkaa hoiti neiti I. Sundström. Kirjanpitäjä ja konttoriapulainen saivat ohjesäännön mukaisen kesälomansa, jota vastoin kaupunginagronomilla ei ollut siihen tilaisuutta. Kaupunginagronomintoiimi kuului 16, kirjanpitäjäntoiimi 8 ja konttoriapulaisen toimi 3 palkkaluokkaan. Kaupunginagronomilla ja kirjanpitäjällä oli 2 ikälisää.

Maatalouskonttori pidetään auki, kuten ennenkin, klo 9—12 ja klo 13—16, lauantaisin klo 9—14. Kaupunginagronomin työaika oli kuitenkin aivan riippumaton näistä virkatunneista.

Maatilat. Kertomusvuonna ei maatalouskonttorin hoidossa olevilla maatiloilla tapahtunut huomattavampia muutoksia. Kaupunki viljeli edelleenkin Tuomarinkylän, Oulunkylän, Pukinmäen, ja Viikin tiloja, josta viimeksi-mainitusta osa kuului kaupungille, kun taas osa vuokrattiin valtiolta. Herttoniemen, Kaarelan ja Puodinkylän tilat kokonaan ja muutamat pienehköt osat oli annettu pitkäaikaiselle vuokralle. Kulosaaren, Korpaksen ja Tuurholman vuokrat maksettiin suoraan kaupunginkassaan.

Pellot. Kokonaispeltoala oli 1,456.872 ha ja sen käyttö seuraavanlainen:

	Pitkäaikaisella vuokralla, ha.	Lyhytaikaisella vuokralla ¹⁾ , ha.	Omalla väellä, ha.	Itsenautittu peltoala, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	19.924	12.290	2.870	331.430	366.514
Oulunkylä	50.140	0.050	0.500	67.010	117.700
Pukinmäki	146.936	24.764	2.310	204.560	378.570
Viik	—	16.080	0.820	²⁾ 182.940	199.840
Herttoniemi	196.300	13.978	—	—	210.278
Kaarela	98.500	—	—	—	98.500
Puodinkylä	—	85.470	—	—	85.470
Yhteensä	511.800	152.632	6.500	785.940	1,456.872

Viljelyjärjestelmään ei vuoden kuluessa tehty mitään muutoksia. Puutarhanhoitoa ja sokerijuurikkaan viljelystä harjoitettiin, kuten ennenkin, ainoastaan Pukinmäellä. Perunanviljely oli ennen suurin Viikissä, mutta pienennettiin sitä kertomusvuonna, kun luultiin tilan mahdollisesti joutuvan valtion omaan hoitoon. Kasvavaa heinää myytiin pelloilta, jotka ovat kaukana tilan keskustasta tahi joilla ei ole latoja tarpeeksi.

Itsenautittu peltoala jakautui käytön mukaan seuraavasti:

	Kesantona, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Vihanta-rehulla, ha.	Nurmena, ha.	Perunapelloja, ha.	Juuri- ja keittiökasveja, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	28.32	45.18	93.90	2.09	161.71	7.97	4.45	343.62
Oulunkylä . .	5.66	7.28	22.94	0.65	24.05	6.43	—	67.01
Pukinmäki . .	17.48	12.39	67.57	1.72	90.88	2.23	14.21	206.48
Viik	17.75	15.75	64.92	1.60	82.12	7.75	3.95	193.84
Yhteensä	69.21	80.60	249.33	6.06	358.76	24.38	22.61	³⁾ 810.95

¹⁾ Suurin osa lyhyeksi ajaksi vuokratuista pelloista oli nurmena, jonka niitty- tahi laiduntamisoiheus vuokrattiin kesäksi — ²⁾ Lukuihin on otettu 14.00 ha Pukinmäen pelloja, jotka jo pidemmän aikaa on viljelty yhdysviljelyksessä Viikin latokartanon kanssa. — ³⁾ Tähän sisältyy 25.01 ha kesäksi vuokrattua nurmikkoa.

Eri viljelykseen käytetty pinta-ala prosenttina koko itsenautitusta peltoalasta oli seuraava:

	Kesanto- %o.	Syys- viljalla, %o.	Kevät- viljalla, %o.	Vihante- rehulla, %o.	Nur- mena, %o.	Peruna- peltoja, %o.	Juuri- ja keittiökas- veja, %o.	Yh- teensä, %o.
Tuomarinkylä	8.2	13.2	27.3	0.6	47.1	2.3	1.3	100.0
Oulunkylä	8.4	10.9	34.2	1.0	35.9	9.6	—	100.0
Pukinmäki	8.5	6.0	32.7	0.8	44.0	1.1	6.9	100.0
Viik	9.2	8.1	33.5	0.8	42.4	4.0	2.0	100.0
Yhteensä	8.5	9.9	30.8	0.8	44.2	3.0	2.8	100.0

Ojitus- ja maanparannustyöt sekä lannoitus. Mitään suuria viemäri- tahi muita ojitustöitä ei kertomusvuonna tehty. Tavalliset kesanto- ja muut avo-ojitustyöt suoritettiin pääasiassa oja-auroilla. Salaojitustöitä ei suoritettu enemmän kuin ennenkään; ainoastaan eräitä kesantojen pienehköjä ojia täytettiin risuilla ja riuvuilla.

Mutaa ei saatu maanparannustöihin. Lantatunkioiden peitteeksi käytettiin ojaturpeita n. 3,000 kuormaa. Kalkitsemisia ei enää tehty. Ainoastaan Pukinmäen kesannosta kalkittiin noin puolet, koska tämä alue myöhemmin käytettäisiin juurikasviljelykseen.

Tiloilla käytettiin yhteensä 5,950 kuormaa lantaa, joista 2,765 kuormaa Tuomarinkylässä, 650 kuormaa Oulunkylässä, 1,550 kuormaa Pukinmäellä ja 985 kuormaa Viikissä. Lantaa saatiin osaksi tilojen omasta karjasta, osaksi ostamalla sitä puhtaanapitolaitokselta ja osaksi hoitamalla Käpylän talojen puhtaanapidon. Puhtaanapitolaitos toimitti 2,566 kuormaa, mutta otti siitä kokonaista 16 markkaa kuormalta, ja tämä määrä jaettiin siten, että 1,893 kuormaa vietiin Tuomarinkylään, 448 kuormaa Viikiin sekä n. 225 kuormaa Pukinmäelle. Apulantoina käytettiin Tuomarinkylässä 150 sakkia norjansalpietaria, 340 sakkia superfosfaattia ja 160 sakkia etupäässä 40 % kalisuoloja, Oulunkylässä asianom. 40, 80 ja 40 sakkia, Pukinmäelle asianom. 130, 280 ja 130 sakkia sekä Viikissä asianom. 80, 110 ja 90 sakkia. Edelleen mainittakoon, että kesantoa varten käytettiin 80—90 kuormaa lantaa ja 200—250 sakkia superfosfaattia hehtaaria kohti, ensiluokkaista kauraa varten 120 sakkia salpietaria, 300 sakkia superfosfaattia, ja 120 sakkia kalisuolaa hehtaaria kohti, juurikasveja varten asianom. 250—600, 300—700 ja 200—600 sakkia hehtaaria kohti, sekä perunoita varten asianom. 300, 400 ja 200 sakkia sekä sitäpaitsi 100 kuormaa lantaa hehtaaria kohti. Muille kasveille käytetyt lannoitusmäärät vaihtelevat niin paljon, että mitään käyttömääriä ei voitu merkitä.

Kylvöt. Tärkeimpien viljelyskasvien kylvömäärät olivat seuraavat:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heinänsie- mentä, kg.
Tuomarinkylä	4,095	19,790	16,975	1,110
Oulunkylä	730	5,050	18,760	135
Pukinmäki	2,900	15,645	6,300	240
Viik	2,050	12,540	19,950	30
Yhteensä	9,775	53,025	61,985	1,515

Lisäksi kylvettiin jonkin verran apilansiementä, juuri- ja puutarhakasveja. Hehtaaria kohti jakautuivat kylvömäärät seuraavasti: syysvehnää

120—170 kg, rukiita 130—160 kg, kauroja 190—225 kg, perunoita 2,000—2,800 kg ja heinäsiementä 26—40 kg.

Sato. Vuoden sato arvioitiin seuraavaksi:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.
Tuomarinkylä	72,980	150,200	109,200	528,000
Oulunkylä	14,850	33,700	100,300	79,400
Pukinmäki	26,900	83,300	41,000	230,000
Viik	20,350	66,500	110,000	204,500
Yhteensä	135,080	333,700	360,500	1,041,900

Hehtaaria kohti oli sato seuraava:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.
Tuomarinkylä	1,615	1,600	13,700	3,520
Oulunkylä	2,040	1,465	15,600	3,310
Pukinmäki	2,200	1,235	18,385	3,180
Viik	1,300	1,025	14,200	2,870
Kaikki tilat	1,675	1,340	14,780	3,280

Kasvukausi oli kolea ja sateinen ja kasvullisuudelle yleensä epäsuotuisa. Perunan kukkimisaikana sattuneet sateet vaikuttivat kuitenkin sen, että sato oli viimevuotista parempi. Muut kasvit sensijaan kärsivät pahasti sateesta. Syysviljan sato oli edelliseen vuoteen verraten noin 15 %, heinän n. 5 % ja kauran n. 15 % pienempi. Kaikkien tuotteiden laatu jäi huononpuoleiseksi, erittäinkin kauran, jonka itäväisyys koko maassa oli huono.

Pukinmäellä oli pakko supistaa perunan kylvöä suuresti paikkakunnalla esiintyvän perunasyvän takia. Syöpää kestävien laatujujen hankinta oli sekä kallista että hankalaa.

Työväkeä oli tiloilla palveluksessa melkein sama määrä kuin ennenkin ja oli siellä vuoden alussa 8 työnjohtajaa ja 73 muuta henkilöä, josta 5 naista. Vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 9, 66 ja 5. Työnjohtajista oli yksi naispuolinen karjakko Tuomarinkylässä. Päiväpalkkalaisia käytettiin tavallista enemmän töille epäsuotuisan kesän takia.

Työpäivien pituus vuoden eri kuukausina oli sama kuin edellisenä vuonna, eli 8 tuntia 4:n kuukauden aikana, 8 ½ tuntia 1:n, 9 tuntia 2:n ja 10 tuntia 5:n kuukauden aikana eli keskimäärin 9 tuntia. Työ alkoi klo 7 ja päivällisloma oli klo 12—13 tahi 12—½ 14.

Hevoset. Vuoden alussa oli hevosten lukumäärä 67 ja vuoden lopussa 72. Seuraavasta yhdistelmästä käy selville niiden jakautuminen eri tiloille mainittuina aikoina:

	Tammi- kuun 1 p:nä 1928.	Joulu- kuun 31 p:nä 1929.	Hevosia joulu- kuun 31 p:nä 100 ha:a pel- toa kohti.
Tuomarinkylä	24	28	8.1
Oulunkylä	8	8	11.9
Pukinmäki	19	20	9.7
Viik	16	16	8.3
Yhteensä	67	72	8.9

Karja ja sikala. Karjaa oli edelleenkin vain Pukinmäellä. Kirjanpito-
vuoden heinäkuun 1 p:n 1928—heinäkuun 1 p:n 1929 keskitulokset olivat:

	Lehmiä.	Rehuyksik- köjä vuotta ja lehmää kohti.	Maitoa kg. vuotta ja lehmää kohti.	Maidon rasva- pitoi- suus, %.
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä, kokonaisluku . . .	28	2,434	3,321	3.73
Kaikki lehmät, keskimäärin	44.16	2,422	3,289	3.79

Viikin sikalassa oli vuoden alussa 1 karju, 23 emakkoa ja 7 porsasta, eli yhteensä 98 sikaa, vastaavat luvut vuoden lopussa olivat 1, 21, 25 ja 47.

Irtaimiston kirjanpitoarvo oli seuraava:

	Tammikuun 1 p:nä 1928, Smk.	Joulukuun 31 p:nä 1929, Smk.
Pääkonttori	23,690:—	18,550:—
Tuomarinkylä	258,480:—	325,845:—
Oulunkylä	60,655:—	54,760:—
Pukinmäki	316,950:—	292,440:—
Viik	242,340:—	204,960:—
Yhteensä	902,115:—	896,555:—

Vuoden kuluessa poistettiin irtaimistoa 223,023: 65 markan arvosta.

Tilit. Vuoden 1929 kameralaisen tilinpäätöksen mukaan oli määrärahoja 3,636,690 markkaa, menoja 3,644,235: 80 markkaa, arvioituja tuloja 3,382,000 markkaa sekä todellisia tuloja 3,542,974: 68 markkaa.

Kuten edelläolevasta näkyy, eivät arvioidut tulot ja menot osoittautuneet tänä vuonna paikkansa pitäviksi pääasiassa sen takia, että Viikin menoja, kuten jo aikaisemmin mainittiin, ei ollut otettu menoarvioon. Menot olivat kaikkiaan 101,261: 12 markkaa arvioituja suuremmat.

Liikekirjoissa oli ihan toiset luvut. Allaolevassa esitetään yhdistelmä ti-
lojen liikekirjanpidosta joulukuun 31 p:nä 1929.

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Maanviljelys	206,929: 70	Maanviljelys	390,028: 76
Navetta	16,426: 50	Sato	639,181: 70
Kalustohankinta	111,315: 20	Navetta	1,954: 90
Kaluston kunnossapito	122,252: 80	Sikala	6,811: 20
Tarverahat	214,849: 14	Rakennukset	193,958:—
Rakennusten kunnos- sapito	205,209: 55	Puutarha	28,653: 90
Rasitetili	143,432: 86	Metsät	9,633: 70
Korkoja	165,927: 80	Bilanssi ja nettotappio	270,252: 51
Metsät	10,684: 23		
Vuokrat	80,160: 50		
Nettovoitto	263,286: 39		
Yhteensä	1,540,474: 67	Yhteensä	1,540,474: 67

Loppusumma 1,540,474: 67 markkaa ja voitto 263,286: 39 markkaa, jakautuivat eri tiloille seuraavasti:

Tuomarinkylä	Smk	388,222: 73	Smk	87,379: 63
Oulunkylä	»	317,427: 30	»	81,930: 80

Pukinmäki	Smk	388,984 :74	Smk	—
Viik	»	228,952: 50	»	—
Herttoniemi	»	102,471: 75	»	37,458: 06
Kaarela	»	55,227: 40	»	17,580: 15
Korpas	»	35,700: —	»	30,349: —
Puodinkylä	»	22,172: —	»	8,588: 75
Tuurholma	»	1,316: 25	»	—
Yhteensä Smk		1,540,474: 67	Smk	263,286: 39

Nettotappio 270,252: 51 markkaa lankesi Tuurholman, Pukinmäen ja Viikin latokartanon osalle, vastaten asianom. 1,316: 25 markkaa, 141,940: 36 markkaa ja 126,995: 90 markkaa.

Siirtotili päättyi 16,963,255: 09 markkaan, jaettuna eri tileille kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin näkyy:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Kassatili	36,808: 75	Pääkonttori	4,211,201: 35
Pääkonttori	476,238: 94	Tilat	569,046: 39
Tilat	569,046: 39	Erinäiset velkojat ..	31,800: 35
Varasto	251,532: 75	Rahatoimikonttorin	
Maanviljelys	637,658: —	tili	2,317,897: 25
Sato	900,625: 50	Ennako	1,882: 55
Tallit	167,010: —	Kaupunginkassan tili	1,491,971: 80
Navetta	204,815: —	Pääomavelka	7,863,216: 46
Sikala	46,290: —	Tuomarinkylän tila	428,522: 84
Kalusto	472,290: —	Kulosaaren tila	15,204: —
Erinäiset velalliset ..	478,244: 60	Puodinkylän tila ..	2,163: 10
Rakennukset	2,865,573: 35	Korpaksen tila	30,349: —
Puutarha	41,165: —		
Pääomavelka	900,512: 36		
Kiinteistöt	4,692,547: 55		
Juokseva tili	11,695: 55		
Pukinmäen tila	2,014,429: 49		
Herttoniemen tila ..	626,387: 32		
Kaarelan tila	264,985: 21		
Viikin tila	1,216,515: 53		
Oulunkylän tila	87,567: 55		
Tuurholman tila	1,316: 25		
Yhteensä	16,963,255: 09	Yhteensä	16,963,255: 09

Eri tilojen siirtotilissä ilmeni seuraavat loppusummat:

Pääkonttori .. Smk	4,287,096: 04	Kaarela Smk	264,985: 21
Tuomarinkylä ..	2,638,357: 97	Kulosaari .. »	15,204: —
Oulunkylä	442,009: 27	Korpas »	30,349: —
Pukinmäki	4,844,329: 18	Puodinkylä ..	15,377: 10
Viik	1,746,467: 13	Tuurholma ..	1,316: 25
Herttoniemi ..	2,677,763: 94	Yhteensä Smk	16,963,255: 09

Liikekirjanpito osoitti siis 6,966:12 markan tappiota. Vuonna 1928 tuottivat maatilat voittoa 439,021:89 markkaa, ja siihen verrattuna on kertomusvuoden tulosta pidettävä erittäin huonona. Syynä siihen oli pääasiassa jo kertomusvuonna alkanut maatalouden lamakausi sekä erinäiset muut syyt, joista mainittakoon erikoisesti sadon pienuus ja maanviljelystuotteiden hintojen aleneminen, sekä rakennusten kunnossapitomenojen nousu y. m. s., vastaten yhteensä 511,000 markan tappiota. Sitävastoin oli lisääntyneitä tuloja sangen vähän, suurimman tulon tuotti Korpaksen tila, jonka tulot ylittivät arvioidut n. 30,000 markalla. Arvattavaa on, että vuoden 1930 tulos on vieläkin huonompi, jos pulakausi edelleen jatkuu.
